

Notatki mikologiczne z Podlasia Notes mycologiques de Podlasie

WANDA TRUSZKOWSKA

Katedra Fitopatologii Akademii Rolniczej we Wrocławiu

Truszkowska W.: (Academy of Agriculture, Chair of Phytopathology in Wrocław, Cybulskiego 32, Poland). *Mycological notes from Podlasie*. Acta Mycol. 23(1): 131-136, 1987 (1988).

In september of 1984 fungi (22) were collected in the exploited forest and in the reserve "Liski" (forest district administration Międzyrzec). They were mainly *Perenomyces* and *Loculoascomyces* which in general developed on dead remains of trees.

We wrześniu 1984 r. przeprowadzono kilkudniowe obserwacje, połączone ze zbiorem materiałów mikologicznych (*Pyrenomyces* i *Loculoascomyces*) w lasach użytkowanych gospodarczo oraz rezerwacie leśnym „Liski”, na terenie Nadleśnictwa (Leśn. Woroniec) w Międzyrzeczu oraz na skraju Nadleśnictwa w Białej Podlaskiej.

Tereny te nie posiadają wcześniejszych opracowań flory grzybów. *Pyrenomyces* i *Loculoascomyces* stanowią wprawdzie jej mały fragment, ale niezbędny do poznania całości zbiorowisk grzybów. Kilkudniowy pobyt stanowiący wstęp do takich badań pozwolił jedynie na zebranie nielicznych okazów spośród przeważnie pospolitych w Polsce gatunków, dlatego nie podano szczegółowych opisów, jedynie wyjątki, nie posiadające wcześniejszych opracowań w kraju, zilustrowano i scharakteryzowano obszerniej.

Oznaczone gatunki zestawiono wg systemu zamieszczonego w „The Fungi” (Ainsworth, Sparrow i Sussman vol. IV A, 1973).

Przy określaniu gatunków posługiwano się pracami monograficznymi wymienionymi w spisie literatury.

Opisany materiał znajduje się w Zielniku W. Truszkowskiej w Katedrze Fitopatologii Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

PYRENOMYCETES

*Sphaeriales**Hypocreaceae*

Nectria coccinea (Pers.: Fr.) Fr.

Na szczątkach kory nie rozpoznanego gatunku drzewa, las mieszany; Woroniec.

Nectria cinnabarina (Tode: Fr.) Fr. i st. konid. *Tubercularia vulgaris* Tode.

Na gałązkach *Corylus avellana*; rezerwat „Liski”.

Nectria episphaeria (Tode: Fr.) Fr.

Na starych, zniszczonych nie do zidentyfikowania podkładkach, na martwych gałązkach *Frangula alnus* oraz na podkładkach *Diatrype stigma* na gałązkach *Betula* sp., Woroniec.

Diaporthaceae

Melanconis stilbostoma (Fr.) Tul. i st. konid. *Melanconium betulinum* K. et S.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., Woroniec.

Pseudovalsa lanciformis (Fr.) Ces. et de Not.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., zebrano dwukrotnie; w lesie mieszanym, Woroniec.

Leucostoma (*Valsa*) *auerswaldii* Nke i st. konid. *Cytospora personata* Fr.

Na martwych gałązkach *Frangula alnus*, Woroniec; oraz Witulin – Zalew, Nadleśnictwo Biała Podlaska.

Diaporthe leiphaemia (Fr.) Sacc.

Na martwych gałązkach *Quercus* sp. w lesie mieszanym, Woroniec.

Diatrypaceae

Diatrype stigma (Hoffm.: Fr.) Fr.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., Woroniec.

Diatrype bullata (Hoffm.: Fr.) Fr.

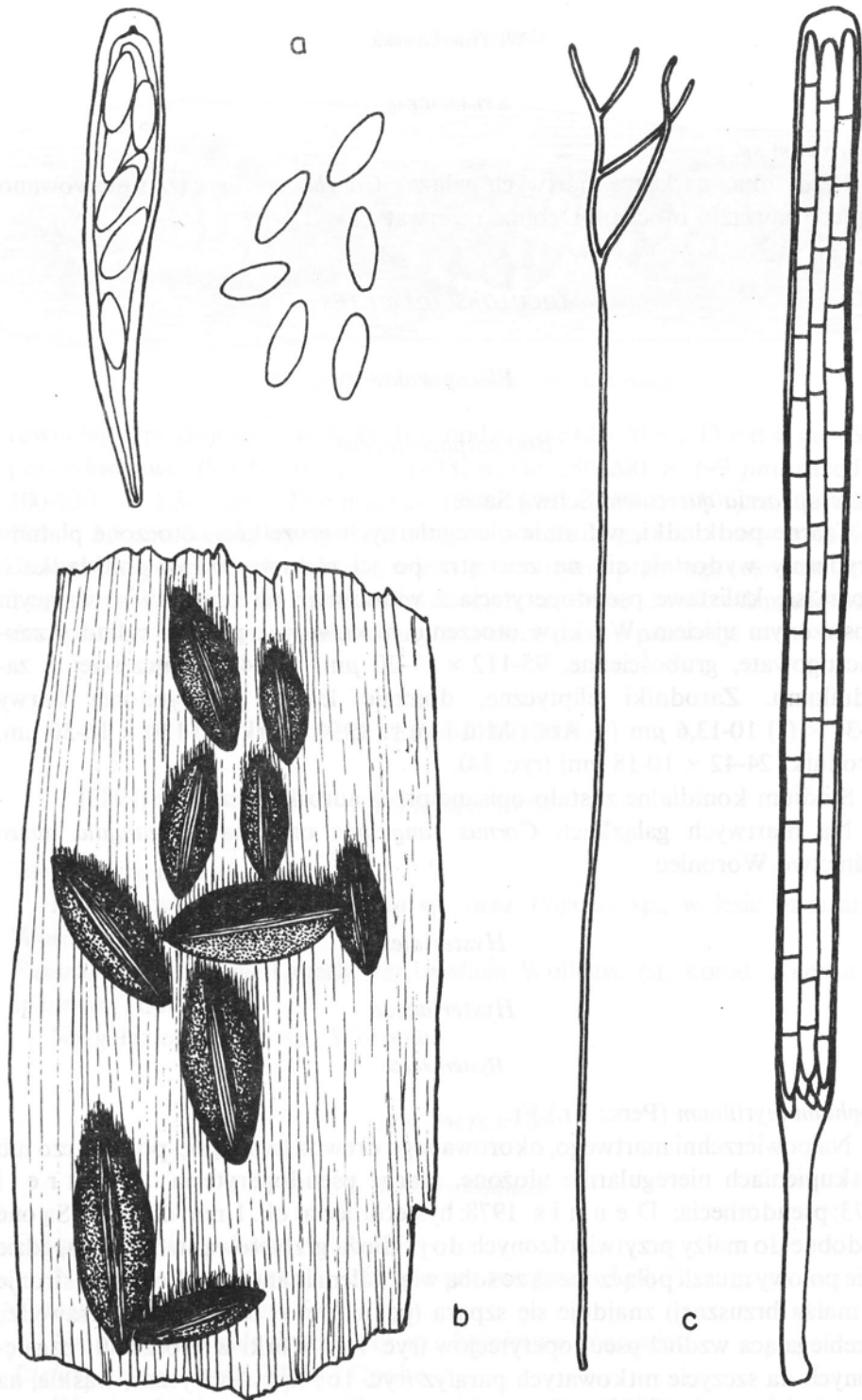
Na martwych gałązkach *Salix* sp., Woroniec.

Diatrypella favacea (Fr.) Ces. et de Not.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., w lesie mieszanym, Woroniec.

Diatrypella verrucaeformis (Ehrh.) Nke.

Na martwych gałązkach *Corylus avellana*, w dębinie, rezerwat „Liski”. Las mieszany, Witulin – Zalew, Nadleśnictwo Biała Podlaska.

Ryc. 1. a — *Botryosphaeria quercum* (Schw.) Sacc.; b, c — *Lophium myrtilinum* (Pers.: Fr.) Fr.

a — worek i zarodniki; b — owocniki; c — worek i parafiza

a — ascus and spores; b — fruitbodies; c — ascus and paraphyses

XYLARIACEAE

Hypoxylon sp.

Młody okaz na korze martwych gałązek *Corylus avellana* (zaobserwowano dopiero zawiązki otoczni): Dębina, rezerwat „Liski”.

LOCULOASCOMYCETES

Pleosporales

Botryosphaeriaceae

Botryosphaeria quercuum (Schw.) Sacc.

Czarne podkładki, w formie nieregularnych gruzelków, otoczone płatami perydermy wydostają się na zewnątrz po jej rozerwaniu. W podkładkach tworzą się kulistawe pseudoperytecja z widocznym na zewnątrz wystającym zaostrozonym ujściem. Worki w otoczeniu nitkowatych parafyz cylindryczno-maczugowate, grubościennie, $95-112 \times 17-20 \mu\text{m}$, z 2-4, a najczęściej 8 zarodnikami. Zarodniki eliptyczne, dojrzałe lekko przydymionej barwy $23-34 \times (7) 10-13,6 \mu\text{m}$ (v. Arx., Müller 1954: worki $70-130 \times 16-30 \mu\text{m}$, zarodniki $24-42 \times 10-18 \mu\text{m}$) (ryc. 1a).

Stadium konidialne zostało opisane przez autorkę wcześniej (1983).

Na martwych gałązkach *Cornus sanguinea* oraz na ? *Frangula alnus*, Leśnictwo Woroniec.

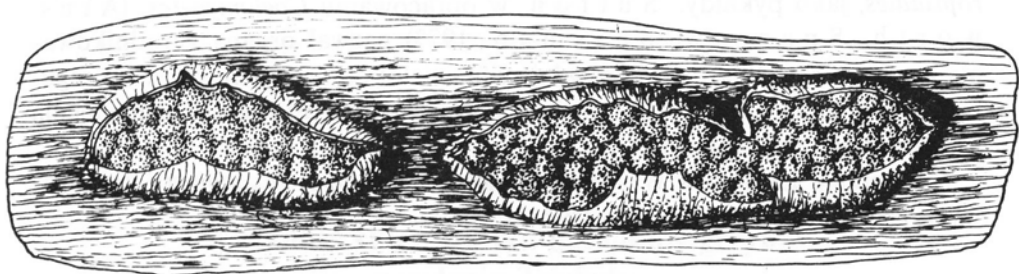
Hysteriales

Hysteriaceae

Hysterioideae

Lophium mytilinum (Pers.: Fr.) Fr.

Na powierzchni martwego, okorowanego drewna tworzą się, pojedynczo lub w skupieniach nieregularnie ułożone, czarne pseudoperytecja (Luttrell 1973: pseudothecia; Dennis 1978: hysterothecia) ok. 1 mm długości. Są one podobne do małży przytwierdzonych do podłoża grzbietową stroną ciała, gdzie obie połowy muszli połączone są ze sobą wiązadłem i zamkiem. Po górnej stronie (u małża brzusznej) znajduje się szpara (pęknięcie) o ostrej górnej krawędzi, przebiegająca wzdłuż pseudoperytecjów (ryc. 1b). Worki w otoczeniu rozgałęzionych na szczycie nitkowatych parafyz (ryc. 1c) są cylindryczne, wąskie, na krótkim trzonku $170-210(-238) \times 6,8-10 \mu\text{m}$. Zarodniki workowe nitkowate, zaokrąglone na biegunach, $100-170 \times 2,5 \mu\text{m}$, ułożone względem siebie

Ryc. 2. *Dichomera saubinetii* (Mont.) Cooke

równolegle, po dojrzewaniu wielokrotnie podzielone (do $20 \times$, Dennis 1978), jasnooliwkowe (Schroeter 1893: worki $180-200 \times 6-9 \mu\text{m}$, zarodniki $100-130 \times 1,5-2 \mu\text{m}$; Dennis 1978: worki $200 \times 10 \mu\text{m}$, zarodniki $180 \times 2,5 \mu\text{m}$). Wyżej wymienieni autorzy podali, że gatunek ten występuje na drewnie drzew iglastych. Zebrano w lesie mieszanym z przewagą sosny na terenie Leśnictwa Woroniec, na bardzo rozłożonym, trudnym do określenia kawałku drewna. Jest to gatunek zanotowany w Polsce po raz pierwszy.

DEUTEROMYCOTINA

HYPHOMYCETES

Tubercularia vulgaris Tode

Na martwych gałązkach *Tilia* sp. oraz *Populus* sp., w lesie mieszanym, Woroniec.

Fusarium aqueductum Lagerh. var. *medium* Wollenw. (st. konid. *Nectria episphearia* (Tode) Fr.).

Na gałązkach *Salix* sp., Woroniec.

COELOMYCETES

Sphaeropsidales

Cytospora ambiens Sacc.

Na martwych gałązkach ? *Betula* sp.; rezerwat „Liski”.

Cytospora pseudoplatani Sacc.

Na martwych gałązkach *Acer* sp., Leśnictwo Woroniec.

Dichomera saubinetii (Mont.) Cooke

We wcześniejszej pracy (Truszkowska 1983) przy opisie tego gatunku określono organy zarodnikowania, zgodnie z przynależnością do *Sphae-*

ropsidales, jako pyknidy. Sutton w opracowaniu *Coelomyces* (Ainsworth, Sparrow, Sussman 1973) nazwał organy zarodnikowania *Dichomera* podkładkami prawdziwymi, wielokomorowymi (stromata regularly multilocular). Przytoczenie tej uwagi uważam za celowe dla uzupełnienia zacytowanego opracowania.

Na terenie Leśnictwa Woroniec znaleziono *Dichomera saubinetii* na martwych gałązkach *Frangula alnus* (ryc. 2).

Melanconiales

Libertella betulina Desm.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., w lesie mieszanym, Woroniec.

Melanconium bicolor Nees.

Na martwych gałązkach *Betula* sp., w lesie mieszanym, Woroniec.

RESUMÉ

Les resultats de l'analyse des materiaux mycologiques recueillis au mois de Septembre 1984 dans la region de Podlasie ont permis de determiner jusqu'a espèce 14 *Ascomycetes* parmi les *Pyrenomycetes* et *Loculoascomycetes* et 9 parmi les *Deuteromycetes* formes imparfaites des *Pyrenomycetes*. Unique echantillon d'*Hypoxylon* n'est pu être determine jusqu'a la definition du genre parce qu'il n'était pas mûr. On a trouve en Pologne pour la première fois l'espèce *Lophium mytilinum* (Pers. ex. Fr.) Fr.

LITERATURA

- Ainsworth G. C., Sparrow F. K., Sussman A. S., 1973, *The Fungi*, 4 A.
 Arx v. J. A., Müller E., 1954, *Beiträge zur Kryptogamen-Flora der Schweiz*, 11 (1), Bern.
 Booth C., 1959, *Studies of Pyrenomycetes: IV. Nectria*, Mycol. Papers, 73.
 Dennis R. W. G., 1978, *British Ascomycetes*, J. Cramer.
 Grove W. B., 1935-1937, *British Stem- and Leaf-Fungi*, 1, 2, Cambridge.
 Lanier L., Joly P., Bondoux P., Bellemère A., 1978, *Mycologie et Pathologie Forestière*, 1, Masson, Paris.
 Munk A., 1957, *Danish Pyrenomycetes*, Dansk Bot. Arkiv 17 (1), Copengahen.
 Saccardo P. A., 1882, 1884, *Sylloge fungorum* 1, 3, Patavii.
 Schroeter J., 1893, *Die Pilze Schlesiens*, 2 [in:] Cohn's Kryptogamen-Flora von Schlesien 3 (2), Breslau.
 Wehmeyer L. E., 1941, *A Revision of Melanconis, Pseudovalsa, Prosthecium and Titania*, Univ. of Mich. Press. Ann. Arbor.
 Winter G., 1887, *Gymnoasceen und Pyrenomyceten*: in Rabenhorst's Kryptogamen-Flora, 1 (2), Leipzig.
 Wollenweber H. W., Reinking O. A., 1935, *Die Fusarien*, P. Parey, Berlin.